

BULLETIN 84

December 2000

Contributie: minimaal fl. 15,- per persoon/jaar.

Postbank nummer: 38.70.852

Dagelijks bestuur:

Voorzitter: Mr. G. Schil-
peroort
Secretaris: P.J. Pot
Penningmeester: A.J. Dekker

Redactiecommissie:

Mr. G. Schilperoort
Mr. R. van der Waal

Layout:

C. Spruit

INHOUD

NIEUWS VAN DE REDACTIE.....	2
NIEUWE VRIENDEN.....	3
WAT DE KRANTEN ZEGGEN	4
DE VRAGENRUBRIEK	8
WERKGROEP "DIALECTEN HOEKSCHE WAARD"	11
AANWINSTEN	15

NIEUWS VAN DE REDACTIE

Beste vrienden,

De vriendendag ligt al weer de nodige weken achter ons. We kunnen terugzien op een geslaagd evenement. Met 76 deelnemers in twee bussen arriveerden we tijdig in Gouda om zowel de St. Janskerk met de beroemde gebrandschilderde ramen als het museum “het Catharina Gasthuis” te bezichtigen. In beide gebouwen kregen we een goede uitleg over hetgeen we te zien kregen. Het was door tijdgebrek wat kort, maar een stimulans om het op eigen gelegenheid nog eens uitgebreid over te doen.

Het dorps huis “de Vijf Schelpen” te Mijnsheerenland stroomde laat in de middag vol met de vele vrienden die aan de spek-met- peren-maaltijd deelnamen of genoten van de erwtensoep. Tijdens de maaltijd werd op geanimeerde wijze bijgepraat en kennis gemaakt met nieuwe gasten.

Voor de geïnteresseerden volgt hier het geconsumeerde: 30 kg harst (procureurspek), 15 kg buikspek, 28 kg aardappelen, 80 kg (4 kisten) stoofpeperen en 35 liter soep.

Noteert u de volgende vriendendag (13 oktober 2001) alvast in uw agenda?

Helaas kunnen we u nog niet het adres geven van de nieuwe internetsite van het Streekmuseum. De opzet is gereed, maar wacht op goedkeuring van het bestuur van de Stichting Streekmuseum Hoeksche Waard, dat voor de inhoud verantwoordelijk is. Na akkoordverklaring van het bestuur kan de site verder worden uitgewerkt.

In dit bulletin treft u de acceptgirokaart aan voor uw bijdrage over 2001. Ter herinnering: de bijdrage is minimaal f. 15,— per persoon per jaar. Een hogere bijdrage is uiteraard van harte welkom. De penningmeester zal u dankbaar zijn voor een vlotte afwikkeling.

Namens het bestuur van de Vriendenkring wens ik u allen prettige feestdagen en alle goeds voor het nieuwe jaar.

G. Schilperoort

NIEUWE VRIENDEN

De hieronder genoemde personen hebben in de afgelopen maanden besloten om het Streekmuseum te ondersteunen door toe te treden tot de Vriendenkring. Wij heten deze nieuwe vrienden/vriendinnen, die zoals u kunt lezen van heinde en verre komen, van harte welkom.

HW	460	L.M.A. Andeweg en	Goudswaard
HW	461	F. Andeweg-de Jong	
HW	441	L. Brussaard	Oud-Beijerland
L	634	S.H. van den Burger en	Dordrecht
L	635	M. Nieuwenhuizen	
L	248	J.J. Freekenhorst	Rotterdam
HW	717	J.J. Groen	Numansdorp
L	082	N. Hoogstraten-Blonk	Rotterdam
L	566	Martin Jongkoen	Zwolle
L	164	K. Kerkstra-Ernst	Nijetrijne (Frl.)
L	555	K. Kok	Voorburg
L	872	E.A. Kummer en	Aerdenhout
L	873	M.S. Kummer-Leeuwenburgh	
L	249	R. de Leeuw van Weenen	Zuidland
L	526	J.J. Liefhebber	Alphen a/d Rijn
HW	299	Chung Miug	Numansdorp
L	302	G.M.S. van Poelje	Lienden
L	265	Genealogische werkgroep Ruwaard van Putten	Spijkenisse
L	400	J.C. de Raad en	Kedichem
L	401	A.M. de Raad-Tromp	
HW	665	J.N. van der Ree	Oud-Beijerland
L	172	Arie van der Ree	Almkerk
L	213	A.J. van Ree	Vlaardingen
L	156	H. Robberts en	Siebenaler (Lux.)
L	157	D.N. Robberts-de Neef	
L	586	R. Snijders	Victoria (Austr.)
L	030	C.L. Vermaas	Ermelo
HW	176	Rob Voogt	Zuid-Beijerland
L	545	D. van Vugt	Dordrecht
L	052	D.A. van Wolferen	Diepenheim
L	377	Arnold Zuiderent	Steinhausen (Zwitserl.)

WAT DE KRANTEN ZEGGEN

Naast het laatste dagelijkse nieuws verschenen er in de kranten ook artikelen, vaak in de vorm van interviews, over beroepen of ambachten. De geïnterviewde persoon vertelt dan met veel enthousiasme over zijn beroep. Dit kan zeker ook gezegd worden van Arie Pieter Versteeg, die in de zomer van 1961 zijn verhaal vertelt over de zalmvisserij. Onderstaand artikel is letterlijk overgenomen uit het Nieuwsblad voor de Hoeksche Waard, IJselmonde en Putten.

”UIT DE GOEDE OUDE TIJD.

AAN WERKEN OP DE ZALMVISSERIJ WAS VREUGDE TE BELEVEN.

Arie Pieter Versteeg vertelde,

We denken tegenwoordig dat we in een rijke tijd leven lezers, maar voor veel dingen gaat dit toch niet op. Materieel hebben we niets te klagen. Er rijden honderduizenden auto's, motoren, scooters, bromfietsen rond, die de mens brengen waar hij wil; in onze fabrieken staan machines, die zwaar werk uit de tijd helpen en de boeren behoeven niet meer te transpireren. Armoede wordt er haast niet meer geleden en behalve als de dokter het verbiedt, rookt men sigaretten van een gulden een pakje of het niets kost.

En toch missen wij iets bij alle mooie dingen en de vrije zaterdagen, die we tegenwoordig hebben: de rijkdom in de natuur en speciaal in het water. Wij hebben gesproken met iemand, die vroeger baas geweest is op een zalmvisserij en tijdens zijn verhaal beseften wij, dat er in die tijd, toen de sigaren tien voor een dubbeltje kostten en de borreltjes vijf cent, dingen te beleven waren die nu voor geen geld te koop zijn.

Onze zegsman was Arie Pieter Versteeg, die op de scheepsmakershaven in Oud-Beijerland woont. Uit het raam van zijn kamer kun je een deel van de Oude Maas zien liggen en een stukje van de gebouwen van de zalmvisserij, die er nog steeds staan. Daar heeft hij 14 jaar gewerkt en nog steeds is hij er vol van. Begrijpelijk, want wij kunnen ons geen romantischer beroep indenken dan zalmvisser. Met lange leren laarzen aan en een bruine of blauwe kiel om de ferme borst, stonden de mannen in de schuit en deden zingend hun werk.

Er wordt wel eens geringschattend gedacht over zo'n visserij, maar als wij u vertellen dat er vijf en veertig mensen hun brood verdienden op de “Klein Profijt 1”, de zalmvisserij die aan de Bosschen Dijk lag, en dat daarnaast in de directe omgeving nog waren de “Klein Profijt 2” in Hoogvliet, de “Volharding” in Puttershoek, de “Oranje Nassau I en II” op de Nieuwe Maas, “Merwede I en II” op de

Merwede, de “Merode” bij IJselmonde en de “Spuistroom” bij Nieuw-Beijerland, dan zegt men toch wel iets. Dit waren allemaal semi-staatsbedrijven, die onder directie van de Inspectie der Domeinen in Dordrecht ressorteerden. Stuk voor stuk zijn de visserijen in de loop der jaren stilgelegd. Het water werd steeds vuiler op de rivieren en de zalm kwam niet meer. Zoals velen zullen weten, leeft de zalm in de Noordzee en komt om kuit te schieten de rivier op. Tot ver op de Rijn trokken zij naar boven om in kleine kring de bruiloft te vieren.

Hoewel minder duur dan tegenwoordig, was de zalm ook al een kostbare vis. Zij werd toen gestoofd, gebakken en gerookt gegeten.

VEEL EN GROTE ZALM.

Met schitterende ogen vertelde Versteeg ons over de zalmen, die hij vroeger gevangen heeft. In 24 uur tijds haalden zij eens 110 exemplaren uit het water en niet zulke kleintjes. De grootste die ze ooit vingen was een knaap van 58 pond! Met een boot werd die zo gauw mogelijk naar de markt aan het Kralingse Veer gebracht was, wat de zalmmarkt van Nederland was.

De prijzen liepen natuurlijk toen ook sterk uiteen. Dat hing van de aanvoer af, maar het ligt nog vers in het geheugen van Versteeg, dat ze op een zaterdag eens veertienhonderdvijftig gulden maakten voor veertien zalmen.

Er kwamen echter ook dagen dat de zegen leeg bleef en dan was er voor niets gezwoegd.

STEUR.

We zaten met onze oren te klapperen toen Versteeg vertelde dat er vroeger steuren gevangen werden op de Oude Maas. De grootste, die de stoere vissers in de zegen kregen woog 450 pond. Dikwijls kwam 't niet voor, maar toch zo'n drie tot vier keer per jaar werd er een naar de markt gesleept. In levende toestand. Dat moest want het was voornamelijk om de kuit (kaviaar) te doen. Zodra zo'n beest dood ging was het kuit waardeloos en dus werd na het vangen een touw door de bek en kieuwen getrokken en met een paalsteek er op de boot aan vastgelegd.

Begrijpelijk was de vangst van zo'n steur een heel feest. Het bracht voor het personeel een extraatje op en gaf de nodige sensatie.

Naast zalm en steur werden er ook andere grote vissen gevangen. Groot voor hun soort althans, want we kunnen een snoek van 30 pond niet gaan vergelijken met een reusachtige steur, maar toch blijven het grote snoeken. Ook karpers van dit gewicht kwamen wel eens mee naar boven en snoekbaarzen. Verder veel elft (in trek eens elfhonderd stuks) en een enkele keer bruinvissen.

Door de wijidte van de mazen liep de kleine vis natuurlijk door de zegen maar het

gebeurde toch wel, dat palingen van zes en zeven pond gevangen werden. Ook erg grote brasems en springers.

Visrijk waren toen onze rivieren en dat kwam voornamelijk door het zuivere water. De mensen konden het gewoon drinken. Op de oude visserij aan de Rhoonse kant had men zelfs geen regenputten en gebruikte men alleen rivierwater.

WIJZE VAN VISSSEN.

Er werd gevist met drie zegens, waarvan er twee voortdurend in het water waren. Zodra men de een ophaalde, werd de andere overgetrokken. Dit omdat men de zalm geen kans wilde geven verder te trekken. Aan de ene kant van de rivier liep een rails van ongeveer een kilometer lengte. Aan een kuil, die hierover liep, werd het einde van de zegen vastgezet. Een raderbootje trok het andere gedeelte over en zo kwam men langzaam met de stroom mee de rivier afdrijven. Er werd alleen bij eb gevist. De zalm trok dan tegen stroom op, zodat de meeste in de zegen terecht kwamen.

De rivier was ter plaatse 450 meter breed en omdat er een bocht in het net moest liggen was dit ruim 500 meter lang. Aan de oppervlakte dreven grote kurken en de onderreep was verzwaard met stenen en lood.

Bij het einde van de trek werd de zegen rondgetrokken en met een stoomlier naar de kant gehaald. Op een gedeelte van de oever, die met rietbekramming versterkt en geëgaliseerd was, werd de zak naar boven gebracht en kon de vis geschept worden.

Van 15 augustus om 12 uur 's nachts tot 15 oktober zelfde tijd, was de zalmvisserij gesloten. De zalmen die in dat tijdperk de rivier op trokken konden dus ongestoord hun gang gaan.

Een gedeelte van het personeel werd dan tijdelijk ontslagen en kon in de landbouw gaan werken. De anderen repareerden, taanden en teerden het materiaal en de boten.

Een volslagen visser verdiende toen elf tot dertien gulden per week (met vis volop voor het gezin) en de baas kwam aan de achttien gulden.

SCHADE.

Als er een schip de in bedrijf zijnde visserij wilde passeren moest men de zegen laten zakken. Zwarte stenen werden dan aan de bovenreep gebonden en het net zakte dan naar de bodem.

Dat deed men ook toen er eens drie torpedojagers het Spui uit kwamen. Zij kwamen van Hellevoetsluis en waren op weg naar Dordrecht. De eerste twee voeren zonder ongelukken over het gezonken net maar waarschijnlijk door de zuiging

kwam dit naar boven en de laatste kreeg het want in de schroef. “De kurken vlogen boven de schoorsteen uit” vertelde Versteeg.

Er was voor duizend gulden schade, want de zegen was geheel vernield.

Na 1910 werd het steeds minder met de visserij. De Duitse industrie was in opkomst, er kwamen meer motorschepen en het water werd sterk verontreinigd. Stuk voor stuk werden de visserijen opgeheven, want de kosten kwamen er niet meer uit. “Klein Profijt 1” hield het tot 1919 vol en de “Volharding” bij Puttershoek nog een paar jaar langer.

AVONTUUR.

Ook Versteeg kwam dus aan het einde van zijn vissersloopbaan. Toen wij hem vroegen wat het mooiste avontuur uit die periode was, kwamen we weer voor een verrassing te staan. Wij hadden gedacht dat het een gevecht met een reuze steur of het vangen van een zeeslang zou zijn, maar het bleek dat de noodlanding van een ballonvaarder zijn grootste avontuur was.

Zoals begrijpelijk werd er dag en nacht gevist. ‘s Nachts trok de zalm immers ook en om wat licht bij het werk te hebben en de scheepvaart aan te duiden dat er ter plaatse een zalmvisserij was, brandden er ‘s nachts grote petroleumlampen aan de kant.

Op een nacht kwam er eens een ballonvaarder over. De goede man die in het schuitje zat -de bekende heer Van Pottum- dacht dat hij over een spoorbaan voer. Direct trok hij het ventiel open en de ballon kwam naar beneden. Van Pottum was verdwaald en meende in de bewoonde wereld te landen. Groot was zijn schrik toen hij in een griend terecht kwam. Juist naast een brede rivier. De zalmvissers hebben hem geholpen de ballon te bergen en de andere dag werd de luchtvaarder op de stoomboot “Thor” gezet, die toen dagelijks van Oud-Beijerland naar Dordrecht voer.

Dat was dus eens een tijd, waarin wat te beleven viel en de lezer kan van ons aannemen dat we met vreugde deze letters geschreven hebben. Over de goede oude tijd, waarin stoere mannen grote vissen vingen.”

P.J.POT

DE VRAGENRUBRIEK

Eén reactie per e-mail ontvingen wij via de website van Piet en Willeke Molema ontvangen op een vraag uit bulletin 76.

Antwoord.

452.

Regarding the request for photographs of Angenieta Kimmel or Pieternella Kimmel: I don't have a photograph of either of these (sorry!) but I do have one of Pietertje (Petronella?) Angenieta Kimmel, born 6 December 1884, later married to Jan Visser.

Nadat in bulletin 83 gemeld was dat er geen nieuwe genealogische problemen meer in portefeuille waren, zijn er gelukkig weer een flink aantal vragen per post en per e-mail ingestuurd.

Vragen.

485.

Leendert Quartel, geb. Westmaas 16-5-1771, overl. Klaaswaal 20-2-1827 tr. Maria Luijendijk, geb. Klaaswaal 11-2-1793, overl. Klaaswaal 21-2-1821.
Gevraagd: trouwdatum en -plaats van dit echtpaar.

486.

Jan de Ruiters, geb. Westmaas 20-7-1836, overl. Klaaswaal 1906 tr. Adriaantje Luijendijk, geb. Klaaswaal 14-12-1833, overl. Klaaswaal 21-4-1926.
Gevraagd: trouwdatum en -plaats van dit echtpaar.

487.

Jacob Adriaense Jacobsen Hoogenboesem, jm. van Streefkerk tr. Streefkerk 29-4-1612 Teuntgen Andriessse, jd. van Sint Anthoniepolder.
Gevraagd: meerdere informatie over Teuntgen Andriessse.

488.

Teuntie Klijs, overl. Strijen tussen 12-10-1681 en 1-6-1686 tr. voor 11-11-1671 Jacob Bastiaansz. Snel, overl. Strijen ca. 1694.

Hieruit:

1. Bastiaan, geb. Strijen 1671
2. Clijs, geb. Strijen 1674
3. Grietie, geb. Strijen 1676
4. Pieter, geb. Strijen 1681

Teuntie Klijs had waarschijnlijk een zuster Annichje Cleijs tr. Govert Bastiaensz. jonge Keuningh en een broer Meeuwes Klijsen tr. Barbara Gerrits van den Hoonart. Mogelijk heette hun moeder Grietie.

Gevraagd: de ouders van Teuntie Klijs.

489.

Jacob Boshuizen (mogelijk geb. Liefkenshoek in 1654 als zoon van Jonkheer Willem Boshuizen en Maria de Ridder) heeft twee kinderen, beiden geboren te Klaaswaal, te weten Willem en Maria.

Gevraagd: alle informatie over Boshuizen.

490.

Herman Janse Smitskam, geb. Spijkenisse ca. 1680, overl. Strijen 10-7-1712 tr. Strijen 31-1-1705 Barber Jacobs Overwater, ged. Strijen 25-11-1672, overl. Klundert 22-4-1711. Hieruit:

1. Jacob, ged. Strijen 4-2-1705
2. Johannes, ged. Strijen 23-12-1705
3. Johan, ged. Strijen 17-5-1708
4. Christina, ged. Strijen 29-1-1710, overl. Strijen 23-2-1710

Gevraagd: aanvullende gegevens over Jacob, Johannes en Johan.

491.

Gerrit Janse Smitskam(p), ged. Spijkenisse, overl. na 1-3-1800 (verkoop van woning) tr. Klaaswaal 19-4-1761 Soetje Janse den Hartigh, geb. Klaaswaal, ged. Strijen 18-6-1741, overl. De Mijl 11-1-1794.

Gevraagd: overlijdensdatum van Gerrit Janse Smitskam(p).

492.

Cornelis Langerak, geb. Numansdorp okt. 1805 tr. Aagje Andeweg, geb. Numansdorp 13-7-804.

Gevraagd: de kinderen van dit echtpaar en het voorgeslacht van Cornelis Langerak.

493.

Korstiaan Bijkerk tr. Willempje Groenberg.

Dochter is Maartje Bijkerk, geb. Numansdorp 15-2-1864.

Gevraagd: het voorgeslacht van Korstiaan Bijkerk.

494.

Aarte Steen, geb. Klaaswaal 8-11-1823.

Gevraagd: ouders en verder voorgeslacht.

495.

Cornelis Bos, geb. Geervliet 15-6-1807, hoefsmid te Numansdorp tr. Elisabeth van de Blom, geb. Numansdorp 16-11-1812.

Gevraagd: is Cornelia Bos een dochter van genoemd echtpaar?

496.

Marcus Eliazar, geb. 6-8-1766, zoon van Eliazar Marcus en Judith Israël.

Marcus Eliazar, (naamsaanneming Heinenoord 5-12-1811 Marcus van Win) otr. Heinenoord 2-10-1801, tr. Rotterdam 26-10-1801 Kaatje Israël, geb. ca. 1769, overl. Heinenoord 30-10-1810.

Gevraagd: de geboorteplaats van Marcus Eliazar.

497.

Korstiaan Huiberts van der Meiden, ged. Nieuw Beijerland 14-2-1768 tr. Adriaantje Bastiaensdr. Boender, ged. Klaaswaal 23-9-1764.

Gevraagd: het voorgeslacht van Korstiaan van der Meiden.

498.

NN van der Hoek, geb. Oud Beijerland, tr. Lijsbeth Boeren, geb. Oud Beijerland.

Hieruit:

1. Johanna van der Hoek, geb. ca. 1812, overl. Oud Beijerland 18-2-1877.

Gevraagd: de ouders en verder voorgeslacht van Johanna van der Hoek.

499.

Marinus Goudswaardt, overl. Oud Beijerland voor 1828, tr. Jannigje Bravenboer, geb. ws. Ridderkerk.

Gevraagd: hun voorgeslacht.

U wordt van harte uitgenodigd om uw vragen in te sturen naar:

P.W. van Hulst

Ruigoord 133

3079 XP Rotterdam

e-mail p.w.van.hulst@planet.nl

Vergeet niet een postzegel in te sluiten.

WERKGROEP "DIALECTEN HOEKSCHE WAARD"

SPREEKWOORDEN EN GEZEGDEN IN HOEKSCHE WAARDS DIALECT (vervolg).

Hij heb gêen luis om dôôd te doen. = Hij heeft geen cent op zak.
Hij zit in de lapmande. = Hij tobt met zijn gezondheid.
Hij dêêlt de laekes uit. = Hij zegt wat en hoe het moet gebeuren.
Ze ken wel kerremus houwe in een lampeglas. = Ze is zo dun als een lat.
Hij lietum links legge. = Hij had hem niet nodig en negeerde hem.
De lat tur op legge. = Duur verkopen.
't Is te kôôp voor een lor en een leur. = Te koop voor weinig geld.
Laaie is in last. = In paniek geraken.
Hij is liever lui dan moe. = Hij is werkschuw.
Hoe kom een jood an luize. = Zich afvragen hoe iemand iets heeft verkregen.
Er is geen land met hem te bezaaile. = Er is niets met hem te beginnen.
Hij is zôô maeger aste pook. = Hij is broodmager.
Dat is wel mee van't mêêste. = Dat is wel overdreven veel.
Alles heb z'n mee en tege. = Overal zit voor- en nadeel aan.
Merrege brenge. = Je moet maar zien, dat doe ik niet.
Den derde man brengt de ruzie an. = Samen kan men een plan bespreken, maar niet met meer personen.
Tende maet, tende geld. = Men kan niet meer kopen als je geld niet toereikend is.
Je mot niet in een mandje melleke. = Geen dingen doen die onverantwoord zijn.
Hij keek ze met z'n nek niet an. = Hij wou niets met iemand te maken hebben.
Daer trektie z'n neus voor op. = Dat staat hem helemaal niet aan.
Die is geen knip voor z'n neus waerd. = Die presteert niets.
Hij heb nog gêên naegels om an z'n kont te klauwe. = Hij is straatarm en
W. Reedijk

WERKGROEP “DIALECTEN HOEKSCHE WAARD”

Waer blaif te taid.

Sommege meñse zegge wel es: “Hai heug van voor z’n geboorte”, maar da’s nie waer, want dat ken niet. Ik ken dan ok niet vedder gaan dan toen ‘k klain was.

Hoe was ‘t toen op ‘t durp?

Nou van toen ‘k nog hêël klain was weet ik niet zôô veul meer. Wel weet ik van m’n moeder, dat ik nog een baker gehad heb en niet zôô’n mederne kraamverzorgster. Die’n baker was vrouw Groenenberg, de moeder van Koos de kapper.

Hoewel d’r toen al wel een soort kleuterschool was in de consestorie achter de kerk, hief ik daer blaikbaar niet naer toe van m’n vader en moeder. Maar dat betekende niet dà je zôômaar alles kon doen en laete. Je hà namelijk maar netjies op de wurft te blaive.

Om ‘t hois lagge twêê blaike en vedder sting d’r nog een verrekeshok en een schuurtie op de wurft. Ik glôôf tot net voor de ramp damme nog een verreke gehad hebbe. Dat verreke wier in november geslacht op een leer, die tege ‘t schuurtie sting.

In twêêenvaifteg vong d’r een historische gebeurtenis plaes op ‘t durp. We kregen waterlaiding. Daervoor dronke de meñse regenwater en wasse deeje ze op de stap an de slôôskant. Neffe de kerk tege de schuur van Leen Stolk an lag de kerkslôôt en daer heb ik vroeger nog verschaiene vrouwe met de was doende gezien. Behalve dat ‘t wasgoed an de lain hing, lag ‘t ok dikkels op d’n blaik.

Van de ramp, een jaer laeter, ken ik m’n aige ok nog wel dinge herinnere. Ik weet nog dat ‘t halleve durp water had. Tot ongeveer de wurft van Kees de Vos sting ‘t water. Zôôveul te verder dà’ je naer d’n daik toe ging zôôveul te hôôger lag ‘t durp. Wai waere bai opoe’s geëvacueerd, want oñs hois an de Nieuwstraet sting ok blank. Van de nacht van de ramp weet ‘k nog, dat ‘r iemand hard op de blinde stong te boñze. Omdat ‘t ‘s aeves al zwaer weer was sliepe me benêêje in de bestee. We waere zôô angeklêêd en naer d’n daik toe. Daer wiere we opgevange deur tante Janna met nog meer familie. M’n vader was waineg thois die daege, want die werkte an de polder. ‘t Was netuurlek niet leuk, die ramp, maar ’t was wel iederen dag

druk en gezellig op 't durp. Van veel oudere mensen kè'je nou nog hore, dat de saamhoreghaid toen grôôt was.

Dan bin'k nou an de taid gekomme dà'k ging studere an de laegere school. Ik ging laet naer school, want je had toen een regel dà'je op 1 april 6 jaer mos weze en angezien ik van mai bin liep ik wat leeftaid angaat een hêël end achter. Net as de andere kindere van main lichtung kwam ik in de eerste klas terecht, hoewel ik (volleges overlevering van medeleerlinge, die 't kenne wete) al kon leze toen 'k op school kwam. De openbare school was toen een twêemañsschooltie en ik kwam bai juffrouw Oortman terecht, die ok de twêede en de derde klas d'r bai dee. Je leerde d'r netuurlek hêël wat, maar wat me 't beste is baigebleve van die juffrouw is, dat ze vrêeselek hard an je ore kon trekke. Voor schooltaid, in 't speulkwartier en nae schooltaid dan waere je sociale contacte. Je speulde met kindere van 't hêele durp en van d'n Ouwendaik en die wiste weer allerlai dinge, die jai niet wist, zôôdà'je boite nog miñstes zôôveul leerde as in 't school.

Spelletjies op 't schoolplain waere d'r niet zôôveul. We deeje wel 's schaer, tikkie of landverôôvertie, maar mêestal wier d'r gevoetbald en daer moch ik al vroeg an meedoen van de grôôte jonges. Ik kon namelijk nogal hard lôôpe en tamelek zoiver schiete. Dat voetballe was voor verschaiene mensen in de buurt van 't schoolplain een doorn in 't ôôg. Je mos dan ok oitkaike, dat d'n bal niet bai Aai van der Zaide in d'n toin kwam as 'tie thois was, want Aai was slaeger en had thois ok nog wel een mes om 'm vrot te snaie. Ok bai vrouw Saarlôôs mozzie oitkaike. Die snee d'n bal niet vrot, maar ze hieuw'm wel.

Naest voetballe was nae half vier cowbooitjie doen een belangraike bron van taidvulling. Dikkels ging 'ie dan eerst naer de griend om een willegetak te snaie. De takke in 't natte gebied waere de beste. As 'ie dan een endjie touw had dan hà'je een besten boog. Paile was al hêelemael gêên prebleem. D'r groeiden d'r zat neffe de griend. Voor paildoppe kwam iets meer kaike. Bai main wete was d'r maar êen vlierbôômpie op 't durp en dat groeide langs 't hois van Pleun Zwaigers op de kaai. Dat bôômpie wier dan ok gratis en voor niks ieder jaer een paar kere gesnoeid.

Azzie cente had (en dat beurde niet veel) dan wiere ze vraiwel deur iederêen omgezet in snoep. Daertoe hadde we op de Korendaik een

boitegeweune gelegenheid, namelijk Gerritjie. In dat winkeltie stinge een hôp flesse en dôze met snoep. Netuurlek had dat winkeltie een ouferwesse winkelbel, die je ‘t ende durp kon hore. Laeter ging ze ok nog de mederne kant oit, want ze ging ais verkôope van De Sierkan. Vooral op zaaterdagmiddag mos ‘t meñsie ‘k weet niet hoeveel naer vore om de klandizie tevreje te stelle.

We hadde in die taid ok nog een tameleke middestand. Twêe bakkers, twêe slaegers, drie kroideniers, twêe smeëraie, twêe tummerwerkplaese, twêe messelbedraive, een segare en segrettewinkeltie, twêe cefé’s, twêe schildersbedraive, twêe schoenmakers, twêe kappers, twêe manefacteriers, twêe olieboere, twêe kommenenbakke zaeke, twêe grazies, drie melkboere, een kleremaker en een drogist. Tel daerbai nou ’s op dat er nog zat gosiante langs de deur kwamme dan kenne we wel stelle, dat d’n handel wel goed was. Trouwes, nou we ‘t toch over die gosiante hebben, die langs de deur kwamme, dat waere niet de minste hoor! Mêêstal kwamme ze oit Baierland. De name Tazelaer (booschoppe) en Schippers (schoene) zain in de Hoekse Waerd beroemd netuurlek. Vedder dee Nieuw Baierland ok mee. Arie Verhulp (lappies) en Bertus Bouman (bakker) waere veul geziene boitelanders op’t durp. Volleges main hadde die Nieuw Baierlanders goeie contacte oit d’n oorlog overgehewe. D’r zatte toen een hôp Korendaikers op Nieuw Baierland geëvaccueerd.

Hier wou ik ‘t maar eve bai laete.

Sommege meñse vraege wel ‘s amme: “Jôh, ving jai dat nou leuk die verhaalties schraive en waer doe je dat nou aigelek voor?” Dan zeg ik mêêstal: “Offet nou leuk is of niet, nôdege is ‘t zeker. Want stellie je aige nou ‘s voor, dà’k niet meer ken prate en wat an m’n hande menkeert, dan

AANWINSTEN

Wat mij toch elke keer opnieuw verbaast bij het doornemen van de nieuwe aanwinsten is de haast eindeloze variatie in de voorwerpen die aan ons Streekmuseum worden geschonken. Van dorsvlegel tot kinderjurkje. Ze zijn er nog steeds en worden aan het museum gegeven, zowel door vrienden als niet-vrienden.

Natuurlijk zien we sommige zaken vaker dan andere. De hoge zijden hoeden bijvoorbeeld. Daar was men zuinig op en deze zijn daarom goed bewaard gebleven. Er zijn er dan ook al een behoorlijk aantal in het bezit van het museum. Er worden ook gebruiks- of siervoorwerpen geschonken, die we weinig tegenkomen. Zoals het hieronder genoemde spinnewiel.

Om een en ander overzichtelijk te houden gebruiken we een (grove) rubricering. Als eerste noemen we de aanwinsten in de agrarische bedrijfstak: een gegalvaniseerde zaibak, een haartuig, een bietenspade, een bietenmes en een dorsvlegel.

Vervolgens komen de aanwinsten bij de ambachten aan de beurt: diverse gereedschappen afkomstig uit een smederij in Heinenoord en een kleine houten booromslag.

De giften voor de huishouding zijn: een aardewerken koffiepote met filter, blikken bussen en twee zeepbakjes.

We gaan over naar de aanwinsten, die de kleding- en textielcollecties (met toebehoren) nog groter maken: een zwarte omslagdoek, twee merklappen, een onderhemd, een tijk, een trouwpak en zwart bruidsjasje met rok en schoenen, drie hoge zijden hoeden, een tweepersoonslaken en drie slopen geborduurd met “goedennacht” (1945), een kinderjurkje (ca. 1930), een gestikt dekentje en spreitje voor een poppenledikantje en een colbertje.

De laatste rubriek wordt zoals altijd gevormd door de varia: een uniform van een adjudant van Rijkspolitie met bijbehorende vangsnouer/nestel, koppelriem, pet en handschoenen, laarzen, laarzenknecht en haken, twee inktpotjes, een kinderbrilletje, een passerdoos, een zwarte herenfiets,

drie diploma's van Gem. koor V.Z.O.S. te Blaaksedijk, drie koorstukken en rapporten van 18^e zaalconcours (okt.-nov. 1948), een verzilverde briefopener, een doosje lakbrons, een spinnewiel en diverse rouw- en trouwkaarten en foto's.

De goede gevers van de hiervoor genoemde voorwerpen danken wij nogmaals van harte voor hun bereidwilligheid om deze zaken aan het Streekmuseum te schenken.

R. van der Waal